

TARTALOM

BALOGH BALÁZS Főszerkesztői köszöntő	7
SZEMERKÉNYI ÁGNES Miért írunk Magyar Népköltészeti Lexikont?	9
GULYÁS JUDIT A magyar mesekutatás kezdetei. Henszlmann Imre komparatív tipológiai és szimbolikus mitológiai mesetanulmányának koncepciója	37
BENEDEK KATALIN „Akárki nem tud mesét hallgatni”. A (mese)hallgatói szerep	69
LANDGRAF ILDIKÓ Örök körforgásban. Az anekdota műfaja a magyar folklórban	114
MAGYAR ZOLTÁN Mondák a végső időkről. A magyar folklór eszkatologikus hagyományai	138
MIKOS ÉVA Hiányzó hősköltészet – amatőr műltszemlélet. Folklorisztikai tanulmány a tudományos dilettantizmusról	197
IANCU LAURA „Elrendítem Istennek”. A fohász	235
VARGHA KATALIN Rejtvény és vicc határterülete a Magyar Népköltészeti Lexikonban	261
DOMOKOS MARIANN Az elektronikus folklór gyűjtéséről	292
TAMÁS ILDIKÓ Halandzsa (nonszensz) a folklórban. Szövegkonstrukciós és -de(kon)strukciós megoldások nyelven innen és túl	321
Mutatvány a Magyar Népköltészeti Lexikonból	360
Rövidítésjegyzék	427
A kutatóintézet munkatársai által írt vagy szerkesztett, 2012-ben megjelent könyvek	432

TABLE OF CONTENTS

BALÁZS BALOGH Foreword from the Editor-in-Chief	7
ÁGNES SZEMERKÉNYI Why do we write an Encyclopaedia of Hungarian Folk Poetry?	9
JUDIT GULYÁS The beginning of Hungarian tale research. A comparative-typological and symbolical-mythological interpretation of folktales by Imre Henszlmann	37
KATALIN BENEDEK “Not anyone can be a good listener of tales”. The role of <i>audience</i> in tale telling	69
ILDIKÓ LANDGRAF In a state of perpetual change. The genre of anecdote in Hungarian folklore	114
ZOLTÁN MAGYAR Legends about the end of the world. The eschatological traditions of Hungarian folklore	138
ÉVA MIKOS The missing heroic epic – a non-professional view of history. A folkloristic case study about scientific dilettantism	197
LAURA IANCU “I lament it to God”. The supplication	235
KATALIN VARGHA In between two genres Joke and riddle in the Encyclopaedia of Hungarian Folk Poetry	261
MARIANN DOMOKOS On the collection of e-folklore	292
ILDIKÓ TAMÁS Rigmarole, amphigory and nonsense in folklore. Construction and de(con)struction of texts within and beyond language	321
Excerpts from the Encyclopaedia of Hungarian Folk Poetry	360
List of abbreviations	427
Books published in 2012 written or edited by researchers of the Institute of Ethnology	432

FŐSZERKESZTŐI KÖSZÖNTŐ

Évkönyvünket ritkán indítjuk főszerkesztői köszöntővel. A 2013-as, sorrendben a harmincadik kötetünk azonban több szempontból is megkülönböztetett figyelmet érdemel: mindenekelőtt tisztelgünk vele Szemerkenyi Ágnes előtt, kedves kutatótársunk kerek születésnapján!

A Magyar Tudományos Akadémia Bölcsészettudományi Kutatóközpont Néprajztudományi Intézete kiemelkedő szerepet vállal tudományszakunk nagy, összefoglaló kézikönyveinek megalkotásában (*Néprajzi Lexikon*, *Néprajzi Atlasz*, *Magyar Néprajz*).

A folklór – azon belül a szövegfolklorisztikai vizsgálatok – intézetünk közel fél évszázaddal ezelőtti megalapításától kezdve tudományos profilunk egyik meghatározó kutatási irányát jelenti. Szemerkenyi Ágnes vezetésével az intézet folkloristái most egy újabb kézikönyv létrehozásán munkálkodnak, a *Magyar Népköltészeti Lexikon* megalkotásán. Évkönyvünknek ez a kötete elméleti-módszertani „előmunkálat”, amely a most formálódó szintézis kutatói „műhelytitkaiba” engedni bepillantani az olvasót, és előzetes „mutatványként” szolgál számára a mű szerkezetét, logikáját illetően is.

Talán szokatlannak tűnhet, hogy a készülő *Magyar Népköltészeti Lexikon*hoz kapcsolódó száma az évkönyvünknek, amely éppen Szemerkenyi Ágnes szakmai szerkesztésében lát napvilágot, egyben Szemerkenyi Ágnes előtt tiszteleg. De vajon mi fejezheti ki jobban a belső lényegét, valós értékét annak a több évtizedes folklorisztikai és tudománysszervezői munkának, amelyet az ünnepelt korábban kutatóként, majd osztályvezetőként és intézeti seniorként is végez, mint ez a tematikus kötet, amelyben az általa irányított intézeti folklór témacsoport elmélyült tudása tükröződik, alkotói törekvése körvonalazódik?

Kedves Ágnes, köszönve az intézetünkért, a folklorisztikáért végzett áldozatos munkát, boldog születésnapot kíván minden munkatársunk, kollégánk és barát nevében:

a főszerkesztő